

[Handelsministeren.]

hjem. Jeg mener tværtimod, at man skal gennemføre foranstaltninger, som først og fremmest rammer overforbruget af energi, frådseriet med energi. Jeg mener i øvrigt også – uden at jeg skal være advokat for hr. Carter – at det var det, hr. Carter gik ind for i sin berømte tale.

Jeg må sige, at hvis hr. Maisted er kommet til det resultat, at jeg er enig med ham i, at regeringen ingen energiplan har, så tror jeg, det er håbløst, at jeg forsøger at besvare hans mærkelige økonomiske spørgsmål.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om fremme af vindkraftens anvendelse i elforsyningen [af Wilhjelms m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 7. Fremsat 9/3 77).

Formanden:

Sammen med denne sag foretages de følgende tre på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om fremskyndelse af kraftvarmeudbygning [af Wilhjelms m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 8. Fremsat 9/3 77).

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om etablering af transmissionssystem m. v. for naturgas [af Wilhjelms m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 9. Fremsat 9/3 77).

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om fremme af bygningsisolering og anvendelse af solvarme [af Wilhjelms m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 10. Fremsat 9/3 77).

Forslagene sattes til forhandling.

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg mener, at jeg stort set har været inde på de spørgsmål, der er rejst af venstresocialisterne, allerede under den foregående debat. Jeg vil blot gerne uddybe et enkelt punkt, nemlig punktet om, at man skal fremme disse alternative energikilder, herunder fremme anvendelsen af vindenergi. Det var også fremme i

den alternative energiplan. Jeg tror, det fører for vidt at komme ind på megen teknik – jeg vil også her henvise til, at vi jo kan drøfte disse ting i enkeltheder, og jeg er meget parat til at komme til samråd om det i energipolitisk udvalg – men ideerne om, at man enten forkorter den tid, som er afsat i regeringens energiplan på disse områder, halverer den, eller fordobler den andel, som vindkraften skal udgøre, når man kobler den til elektricitetsværkerne, strider imod de tekniske forhold, som de eksisterer i dag, og vi kan ikke regne med, at vi inden for et kort åremål har løst disse tekniske problemer. Det er blevet beregnet, at man højst kan forsyne elværkerne med 10 pct. energi fra vindmøller tilsluttet dem, fordi der ikke er oplagringsteknik og oplagringsmuligheder for elektricitet. Det sætter disse grænser. Man kan altså ikke fordoble procenten til 20 pct. eller reducere tiden.

Ellers skal jeg henholde mig til, hvad jeg har sagt under redegørelsesdebatten om de ting, der er indeholdt i forslagene.

Erik Holst (S):

Vedrørende vindkraftens anvendelse i elforsyningen er det jo velkendt, at der er forskningsprojekter undervejs, hvor man i nogle større undersøgelser sammenligner vindmøller. Derfor vil det være forkert på nuværende tidspunkt at pålægge elforsyningsvirksomhederne at anvende vindkraft i det omfang, som det er foreslået. Vi har principielt sympati for at anvende vindkraft, men således som det foreligger, kan socialdemokratiet ikke anbefale forslaget.

Vedrørende kraftvarmeudbygning er vi principielt heller ikke imod, at dette fremmes. Vi synes bare, det må være naturligt, at man her har det samarbejde mellem kommuner og forsyningsselskaber, som forudsættes, for at det kan realiseres.

Desuden er der jo tale om ret store indgreb i den enkeltes forbrugsvalg, og før forudsætningerne herfor er til stede, kan vi ikke anbefale, at dette forslag gennemføres. Men for begge forslag gælder det: vi er villige til at diskutere dem i udvalget.

Vedrørende naturgastransmissionsanlæg ville det jo være en ejendommelig situation, at man fremmer transmissionsanlæg, inden man får faste aftaler om aftagelse af gas fra det danske felt og fra Norge. Som hr. Steen Folke ved, er der netop i energiplanen forudset, at

[Erik Holst.]

man skal supplere den danske naturgasleverance med den norske. Det vil sige, at der må foreligge et projekt, der siger noget om, hvor man skal ilandtage gassen, og hvilke forsyningsområder man skal regne med. Den detailplanlægning, der forudsættes kendt, er ikke til stede. Vi er ikke principielt imod det, men vi mener ikke, at det er rigtigt at gøre det på nuværende tidspunkt. Vi kan ikke anbefale forslaget, men er villige til at diskutere det i udvalget.

Endelig er der forslaget om fremme af bygningsisolering og anvendelse af solvarme. Vedrørende bygningsisolering mener jeg, man er kommet en postgang for sent, for der er trådt en ny bygge lov i kraft fra 1. februar dette år. Endelig må vi sige, at bygningsreglementet er strammet, således at kravene til isolering er fordoblede. Dette nye bygningsreglement træder i kraft den 1. februar 1979, således at der er mulighed for at tilpasse sig disse krav.

I spørgsmålet om solvarme er vores indstilling, som vi også nævnte det sidste gang: principielt er vi for anvendelse af solvarme. Spørgsmålet om oplagring er ikke løst, og udviklingen af solvarmeanlæg er ikke så langt fremme, at man i dag ligefrem kan pålægge folk at anvende den eller motivere til udnyttelse. Med hensyn til dette med at pålægge, så ved jeg ikke rigtig, hvorledes det skulle forstås, om man skulle sige til folk, der bygger et nyt hus: I skal tvinges til at anvende solvarme.

Vi har sympati for forslagene, men vi mener, det er forkert for øjeblikket at fremme dem. Vi er dog villige til at diskutere dem i udvalget.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Med hensyn til de to beslutningsforslag, nr. B 8 og B 9, fremgår det af det, jeg sagde under den forrige debat, at fremskridtspartiet ikke kan gå ind for disse to forslag.

Med hensyn til forslagene nr. B 7 og B 10 skal jeg sige, at fremskridtspartiet jo ser med overmåde stor sympati på anvendelsen af vindkraft og anvendelse af solenergi, men vi har den opfattelse, at det ville være helt meningsløst i dag at pålægge bygherrer eller andre at anvende disse energiformer. Der er da ingen tvivl om, at der foregår en enorm udvikling af solvarmeanlæg overalt i verden, hvor man arbejder med disse ting, og der er heller ingen tvivl om, at i det øjeblik der vil være løn-

somme og konkurrencedygtige solvarmeanlæg, ja, så vil det være naturligt, at de indgår i byggeriet. Men det ville være fuldstændig meningsløst i dag at pålægge bygherrer, endelige eksisterende byggeri, at anvende denne form for opvarmningsmetoder.

I øvrigt må jeg sige, at de synspunkter, jeg gav udtryk for under den forrige debat, også dækker fremskridtspartiets vurdering af de fire beslutningsforslag, der er tale om her. Jeg skal afstå fra at gå ind i en længere drøftelse, men blot til sidst supplerende henvise til, hvad min partifælle hr. Tandrup Jensen sagde under en tidligere behandling af et tilsvarende forslag, der blev førstebehandlet den 11. november 1976. Hans indlæg er refereret i Folketingstidende 1976-77, 1. samling, sp. 1561.

Johan Philipsen (V):

Jeg skal på venstres vegne afvise de fire forslag – nogle af dem er helt urealistiske og andre økonomisk uforsvarlige – og kun føje til, at alene når man læser om etablering af vindkraftenergi over 4 år, dækkende 14 pct. af vores forbrug, studser man; det er der vist ingen, der kan etablere. Det kan kun erstatte noget brændsel; vi skal stadig have de samme anlæg til elproduktion for at kunne tilfredsstille forbrugerne under maksimumsbelastningen. Således som det var juleaften i fjor, var der i hvert fald ingen vindmøller, der kunne gå rundt.

Jeg skal om naturgas kun sige, at vi må da først og fremmest have sikkerhed for, at vi kan få naturgas, og til hvilken pris, inden vi ofrer pengene i fuld skala, således som forslagsstillerne tænker sig.

Også forslagene om isoleringen og solenergi er udtryk for tvangsforanstaltninger af uoverskueligt omfang – urealistiske forslag. Der skal næsten en religiøs tro til at fremsætte forslag af en sådan art. I hvert fald deler jeg ikke denne tro på disse forslag.

John Winther (KF):

Heller ikke vi kan tilslutte os forslagene, som de her foreligger. Ikke fordi vi er imod supplerende energiformer, det har jeg allerede redegjort for tidligere i aften, men fordi vi finder, at disse forslag er revet ud af en sammenhæng, og fordi vi mener, at de mål, man sætter, er uden nogen forbindelse med realiteterne. Vi tror, som jeg tidligere har sagt, kun

[John Winther.]

på, at disse energiformer kan komme til at udgøre en supplerende procentdel af vores fremtidige energiforsyning, de kan ikke komme til at erstatte de andre nødvendige former.

Jeg har i øvrigt forstået begrundelsen for forslagene sådan, at det, man ønsker, er en alternativ energipolitik, der gør os uafhængige af multinationale kapitalkoncentrationer. Jeg vil have lov til at sige til venstresocialisterne, at hvis man drømmer om, at man kan opbygge et energiforsyningssystem, der kan gøre os uafhængige af, hvad der sker i verden omkring os med hensyn til de former for energi, vi nu engang skal have tilført dette land, så har det vistnok mere at gøre med ønsketænkning end med realiteter.

Melchior (CD):

Centrum-demokraterne sagde forud for sidste valgkamp, at sympati er ikke nok, og det slogan gav en del stemmer. Den sympati for at skaffe energi, som herfra er udtalt ved behandlingen af disse fire forslag, er jeg sikker på ikke vil give stemmer. Jeg synes, man løber med en halv vind her. Centrum-demokraterne må derfor betragte disse forslag som parade-forslag, men vi ser frem til, at vi også i aften kan behandle lovforslaget under dagsordenspunkt 23, hvor vi vil indtage den modsatte holdning.

Gert Petersen (SF):

Jeg synes, det er ganske interessant at bemærke, hvordan den næsten paniske rædsel, der havde grebet ordførerne under behandlingen af det forrige punkt ved udsigten til, at oliekillerne blev udtørret eller næsten udtørret i løbet af en halv snes år, nu har forladt alle; man mener, at det går såmænd nok, og disse forslag fra venstresocialisterne er bare noget helt urealistisk snak. Jeg tror, man bør se i øjnene, at det, som kan forekomme urealistisk snak i dag, meget vel om 10 eller 15 år kan blive en meget bitter nødvendighed. Vi har, som jeg også tidligere har sagt, både under behandlingen af redegørelsen, og da disse forslag tidligere var til behandling, betydelig sympati for dem; vi er i princippet enige i forslagene.

Jeg har alligevel nogle bemærkninger til dem. Dem kender venstresocialisterne også fra en tidligere lejlighed, men jeg vil gentage dem her og også føje noget nyt til.

Vi må nok erkende, at for så vidt angår for-

slagene om kraftvarmeudbygning og om naturgas, er deres gennemførelse afhængig af en samlet plan, og denne samlede plan foreligger ikke på nuværende tidspunkt, og hvad angår naturgassen, må jeg også erkende, at den ikke kan foreligge på nuværende tidspunkt. Men jeg håber meget, at regeringen gør, hvad den kan, for at fremskynde de forhandlinger, der er nødvendige, sådan at vi får mulighed for at opstille denne samlede plan.

Hvad angår bygningsisolering, er vi jo kommet noget i gang. Ikke så vidt, som det er foreslået her, men vi er kommet noget i gang.

Hvad derimod angår vindkraft og solfangere, det, som vi også berørte under det forrige dagsordenspunkt, synes jeg stadig væk, at selv om man nu ofrer nogle midler – set fra mit synspunkt relativt beskedne midler; det er muligt, energiministeren føler, at det er store penge – så er vi i realiteten ikke virkelig i gang med en udvikling på disse områder. Her synes jeg nok, man kunne lære temmelig meget af VSernes forslag.

Det er rigtigt, at det griber ind i det frie forbrugsvalg, og jeg ville ikke selv bryde mig om at gribe så meget ind i det frie forbrugsvalg, som VSerne foreslår, men vi kommer ikke uden om – det være også sagt til hr. Johan Philipsen – indgreb i det frie forbrugsvalg; når det drejer sig om energipolitikken. Hvis jeg ikke har misforstået det helt, så er den varmeplan, som man arbejder med fra regeringens side, og som vistnok alle partier – også venstre – har givet tilslutning til, jo også i sin yderste konsekvens et indgreb i det frie forbrugsvalg. Vi vil opleve adskilligt af den slags. Det drejer sig her om at sikre, at man kan overleve som samfund, og derfor kan det frie forbrugsvalg ikke være det endeligt afgørende kriterium. Men jeg synes også selv, at VSerne går lovlig langt i deres form for indgreb, som meget nemt resulterer i et bureaukrati, som det vil være meget vanskeligt at leve med. Jeg mener, at et mildere indgreb vil være rigtigt, og at det bør suppleres med økonomiske incitamenter. Bl. a. kunne man forestille sig lettelser for husejere på den ene eller den anden måde, måske i forbindelse med moms eller på anden måde, forudsat at de sparer energi ved at anlægge solpaneler. Det var én af mulighederne; der kan tænkes andre. Jeg synes under alle omstændigheder, at det initiativ, der er taget, er rigtigt. Vi skal i gang med at drøfte disse ting, og vi skal ikke anse det for urealistisk, for hvis vi

[Gert Petersen.]

ikke gør noget nu, kan vi så sandelig risikere, at vi bliver nødt til at gennemføre restriktioner om 5, 10, 15 år, og så bliver selv venstre nødt til at gennemføre restriktioner, der går langt ud over, hvad man har foreslået fra VS' side i dag.

Ib Nørlund (DKP):

Vi har jo tidligere motiveret vores stilling til disse fire forslag. Vi har en positiv holdning til dem, med større eller mindre overbevisning om deres værdi, men jeg synes ikke, jeg vil gå i detaljer på nuværende tidspunkt.

Det kan være interessant at konstatere, at der siden sidste forhandling af dem er sket en indsnævring af forskellen mellem regeringens og VS' holdning til en række af de nævnte problemer. Jeg synes godt, at VS kunne være lidt forsigtig – og det sagde jeg vist også sidst – med at betragte disse forslag som en alternativ energiplan. De tager ting op, men udelader jo også en række væsentlige problemer. Den sammenhæng, vi ser disse problemer i, har jeg været inde på under forrige punkt.

Men hvad regeringen ikke kommer uden om at give et svar på, er, at det netop i den nuværende beskæftigelsessituation er både nødvendigt og gavnligt at sætte ind med arbejder, der kan indgå i en sådan energiplan. Det er jo interessant, at regeringen også i den redegørelse, vi har behandlet, erkender, at netop det, man vil spare i arbejdsløshedsunderstøttelse ved at sætte grundlæggende arbejder i gang også inden for energiprogrammet, ikke vil blive en særlig voldsom belastning for statskassen. Derfor må man nok indtage en noget mere positiv holdning, vil jeg mene, til de bestræbelser, der ligger i de foreliggende forslag, og vi kan altså tilsige dem en velvillig behandling.

Honoré (KrF):

Jeg skal udtale mig meget kortfattet om disse forslag, som jeg jo ved en tidligere lejlighed har taget stilling til.

Vi er i kristeligt folkeparti tilhængere af vindenergi og solenergi, men forskningen og produktudviklingen er ikke langt nok fremme til, at man bør tage dem massivt i brug for øjeblikket; det vil medføre store fejlinvesteringer.

I den forbindelse vil jeg gerne spørge, om ministeren mener, at de sikkerhedsforanstaltninger, der er truffet eller ser ud til at skulle

blive truffet i forbindelse med de begyndende forsøg med vindmøller ved Tvind, altså afstanden ind til vindmøllen osv., er tilfredsstillende.

Vi er også tilhængere af en udbygning af kraftvarmeværkerne, men vi mangler den planlægning, der kan muliggøre den forcerede udbygning, som VS gør sig til talsmand for. Hvis man skal gå i gang med at bygge naturgasledninger, må det forudsætte, at vi har en sikker viden om tilførselsmuligheder for gas fra både det danske og det norske felt, men det har vi endnu ikke. Derfor ville det være helt fejlagtigt at foretage store investeringer i det, før en sådan afgørelse er truffet, og før vi har en tilstrækkelig viden.

VS vil bruge denne gas som råstof i den petrokemiske industri, men den petrokemiske industri har jo en stor uudnyttet kapacitet, og jeg håber, vi under udvalgsarbejdet kan få nærmere belyst, hvad det er, VS vil bruge denne gas til, og hvad det er for investeringer, der vil kræves for at opbygge den fornødne petrokemiske industri til udnyttelse af gassen.

VS' forslag skal altså udgøre en alternativ energipolitik. Det er rart at have en sådan alternativ energipolitik fra VS, for så ved vi, hvad det er, det drejer sig om: skrivebordsarbejde uden forbindelse med realiteterne.

Ordføreren for forslagsstillerne (Steen Folke) (VS):

De forslag, der skal tages stilling til her, har jo været behandlet tidligere i folketinget, og man må nok sige, at det var et af de første forsøg, der blev gjort på virkelig at konkretisere nogle energipolitiske foranstaltninger, som på én gang kunne varetage en række energipolitiske hensyn, som mange politikere mere uforbindende har udtalt sig positivt om angående besparelser og forsøg på at gøre noget ved udvikling af alternative energikilder, og som samtidig kunne skaffe mange mennesker i arbejde i en arbejdsløshedssituation, vel at mærke i arbejde med noget virkelig perspektivrigt, fornuftigt arbejde, i modsætning til mange af de beskæftigelsesforanstaltninger, som man nu spiser arbejdsløse af med. Disse forslag kunne, hvis de blev realiseret, faktisk skaffe arbejde til op imod 50.000; vi har beregnet det til i gennemsnit at være ca. 47.000 helårsarbejdere i en årrække. Det er for så vidt det mest omfattende samlede forslag til en beskæftigelsesmæssig indsats, som er fremkommet til dato.

Regeringen har jo på et tidspunkt, der ligger

[Steen Folke.]

et halvt års tid efter, at vi fremsatte disse forslag, udarbejdet forskellige beskæftigelsesplaner, dels den mere kortsigtede beskæftigelsesplan, der med anvendelse af godt 800 mill. kr. har givet beskæftigelse til nogle bl. a. gennem visse energipolitiske foranstaltninger, dels en lidt mere langsigtet beskæftigelsesplan, som vi endnu ikke rigtig har set så meget til; i handelsministerens redegørelse var omtalt de foranstaltninger, der kunne bringe mellem 15.000 og 20.000 mennesker i arbejde.

Vi mener ikke, det er urealistisk at gå videre, end socialdemokratiet og regeringen vil og har lagt planer frem om. Vi mener heller ikke, det er urealistisk at fremskynde de planer, der er fordelt over en længere årrække i regeringens energiplan. Det kommer ikke som noget overraskende chok for os, at de borgerlige partier sådan mere eller mindre over en kam afviser disse forslag, men jeg vil gerne takke for den relativt positive modtagelse, forslagene til gengæld har fået fra socialdemokratiet og i større grad fra SF og DKP.

Handelsministeren gjorde måske nok diskussionen lidt kort ved at henvise til, hvad han havde sagt om sagen under det foregående dagsordenspunkt, og havde i øvrigt i hovedsagen nogle tekniske indvendinger over for muligheden af at fremskynde de planer, regeringen har lagt; han hævdede således, at det ville give tekniske problemer, f. eks. på vindkraftens område, som det mest konkrete.

Jeg skal ikke opkaste mig til teknisk ekspert. Der har været meget modstridende vurderinger fremme af, hvor meget, i hvilket tempo og hvordan vindkraften kunne bringes i anvendelse. Jeg vil her minde om, det ikke er mere end et par år siden, at handelsministerens forgænger i embedet, når vindkraft kom på tale i politiske debatter om energi, kun havde sådan et haha tilovers for det; vindkraft, haha! Man må sige, at selv socialdemokratiet i løbet af de to år er blevet nødt til at tage vindkraften en lille smule mere alvorligt som en realistisk energikilde. Det er ikke en energikilde, der kan løse energiproblemerne, men en, der kan bidrage hertil. Om og præcis i hvilket omfang dette er realistisk, skal jeg som sagt ikke kunne sige noget afgørende om, men jeg vil pege på de modstridende vurderinger, der er fremlagt hidtil, og vil stadig fastholde, at jeg ikke er overbevist om, at det, der ligger i vores forslag,

ikke kunne lade sig gøre, den politiske vilje givet; det har hidtil vist sig at det nok så meget var den, det skortede på, som de tekniske problemer, man gerne henviser til.

Den socialdemokratiske ordfører, hr. Erik Holst, kommenterede kort forslagene et for et ud fra en sådan principielt forholdsvis positiv holdning, men dog med konklusioner i retning af, at sådan som forslagene var udformet, kunne han ikke gå ind for dem. Jeg skal ikke gå ind på alle punkterne, men nøjes med et par stykker af dem.

Det er jo rigtigt, at sådan som situationen er med hensyn til naturgassen i Nordsøen, vil det være vanvittigt at investere i et vældigt transmissionssystem. Så længe det er A. P. Møller og hans venner i de forskellige multinationale selskaber, der bestemmer, hvad der skal komme ud af den naturgas, kan man sige, det er meningsløst at begynde at opbygge et stort system for at få gas i land og fordelt rundt omkring i landet. Vi har peget på, at dette problem kunne løses, igen hvis der var tilstrækkelig vilje til det, hvis socialdemokratiet ville være med til at sikre udnyttelsen af disse ressourcer, f. eks. ved at gå ind for vores forslag. Vi har peget på muligheden af at foretage en ekspropriering af de rettigheder, som DUC har fået på et helt urimeligt grundlag til udnyttelse af disse ressourcer i undergrunden både i Nordsøen og andetsteds. Vi mener selvfølgelig, at en sådan ekspropriering kunne skabe de rette forudsætninger for at sikre naturgassen, og i den sammenhæng ville det være rimeligt at udbygge et transmissionssystem. Her ville der virkelig være mulighed for at få en ny energikilde taget i brug i et omfang, som kunne batte noget i den danske energihusholdning.

Om isoleringskravene mente hr. Erik Holst, at vi var lidt for sent ude. Jeg mener nu, hr. Erik Holst nok var lidt tidligt ude, bl. a. måtte han også erkende, at nogle af disse krav til forbedret isolation først træder i kraft om et par år. Jeg mener ikke, at det er nødvendigt at vente til februar 1979 med at stille disse isoleringskrav til bygningerne, de kunne udmærket stilles til ikrafttræden meget snart, igen den politiske vilje givet. Det giver et omstillingsproblem, men der var ikke noget i vejen for at stille de krav på et langt tidligere tidspunkt, end socialdemokratiet forestiller sig.

I øvrigt vil jeg godt lige gå ind i debatten om dette med at stille krav og påbud osv., også

[Steen Folke.]

med hr. Gert Petersen, der jo før har været inde på de samme ting. Når vi stiller disse krav og mener, at man skal stille krav om isolering, og at man skal bruge elforsyningslovens bemyndigelsesparagraf, § 13, til at stille nogle krav til elværker osv., er det ikke, fordi vi elsker påbud og krav og sådan noget trukket ned over hovedet på folk, men fordi vi mener, det reelt er nødvendigt. Man må om en række af de ting, som er forsøgt løst hidtil med tilskud, sige, at det i virkeligheden har været en lille smule hovedløst. Hr. Gert Petersen foretrækker en ordning med økonomiske incitamenter – og det vil jo i hovedsagen sige tilskud fra staten – måske kombineret med påbud og krav i et vist omfang. Men efter min mening har de hidtidige incitamenter i virkeligheden ført til en i den store sammenhæng noget hovedløs energidbygningspolitik, hvor isoleringsarbejder har været af tilfældig karakter, og hvor noget af det isoleringsarbejde, som bliver lavet nu, kan stille sig i vejen for en mere rationel løsning. Man kan sige, at krav og påbud har den fordel, at de tager udgangspunkt i nogle bestemte normer, om man vil, i en eller anden form for optimal standard, som fastlægges – sådanne standarder har IFIAS-udredningsgruppen jo arbejdet med. Hvis man fastsatte nogle bestemte normer og standarder for isoleringen, kunne man få en længere sigt ind i sin isoleringspolitik end nu, hvor man overlader det til alle de individuelle beslutningstageres ønsker og ideer om, hvordan det skal gøres. Det mener vi altså ville være at foretrække på dette område, hvor det i den grad er nødvendigt at gøre en indsats – hvad vi åbenbart er enige om det er – og på energiområdet i det hele taget.

Hr. Gert Petersen lovede nogle nye betragtninger i forhold til det, vi sådan set har diskuteret før. Jeg fik ikke helt fat i, hvad de nye betragtninger i hr. Gert Petersens indlæg i dag gik ud på, men hvis det er noget, der har undgået min opmærksomhed, vil jeg godt lige have det at vide for at kunne tage stilling til det nye, som ikke har været diskuteret imellem de to partier på et tidligere tidspunkt.

Hr. Ib Nørlund gav udtryk for en positiv holdning til forslagene, dog ikke med overbevisning om alle forslagenes store værdi, og konstaterede i øvrigt, at der var tale om en indsnævring af forskellen mellem regeringen og VS. Jeg går ud fra, at hr. Ib Nørlund dermed hentyder til, at regeringen måske nok har flyt-

tet sig et lille hanefjed i retning af VS' position på området; i hvert fald har der jo ikke været tale om, at VS har flyttet sig: det er de samme forslag som dem, vi hele tiden har fremsat.

Jeg ved ikke, om der i hr. Ib Nørlunds konstatering lå en antydning af kritik af, at vi ikke havde lagt os fjernere fra regeringen. Hvis det er tilfældet, vil jeg gerne understrege, at de forslag, vi har fremsat her, udtrykkeligt er fremsat som nogle realpolitiske forslag, forslag, som kan realiseres under de samfundsforhold, vi har, og hvis der er den tilstrækkelige politiske vilje til det, og ikke som forslag, der udtrykker, hvad vi mener burde være en langsigtet energipolitik, endside en energipolitik under andre samfundsforhold, f. eks. socialistiske samfundsforhold. Vi har taget udgangspunkt i det bestående, på mange måder efter vores mening særdeles kritisable samfundssystem og prøvet at fremsætte nogle forslag, som altså kunne realiseres.

Vi må konstatere, at et borgerligt flertal herinde absolut ikke har noget ønske om eller nogen vilje til at være med til at realisere disse forslag. Vi må også konstatere, at et socialdemokrati kun meget tøvende, forsigtigt, skridt for skridt bevæger sig i retning af at tage forslag af denne type alvorligt. Men jeg vil dog til sidst med glæde konstatere, at der er en udvikling i gang inden for socialdemokratiet både væk fra atomkraft som det eneste saliggørende alternativ til de konventionelle energikilder, olie og kul, og i retning af at satse på andre alternative energikilder foruden energibesparelse. Jeg mener, der trods alt er en betydelig afstand fra handelsministerens forgængers meget ironiske bemærkninger om vindkraftens muligheder og til den nuværende handelsministers omtale af de samme forhold. Det er en udvikling, der bl. a. skyldes det meget aktive og engagerede arbejde, som den økologiske bevægelse, miljøbevægelsen, eller hvad man nu vil kalde den, har foretaget i de sidste år i det danske samfund. Det er et arbejde, som på mange måder har rystet folketingsflertallet, som har fået udskudt i første omgang beslutningen om atomkraft, og som i det hele taget har øget folketingets lydhørhed over for forslag om udbygning af alternativ energi. Det er med andre ord et godt eksempel på, at udenomsparlamentarisk arbejde er vejen frem.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til det energipolitiske udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om anvendelse af kernekraft som energikilde i Danmark [af John Winther m. fl.].

(Lovforslag nr. L 81. Fremsat 11/3 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg skal kort meddele, at regeringen ikke kan tilslutte sig dette forslag. Hvis vi havde kunnet det, havde vi jo netop selv genfremsat vores forslag. Jeg har udførligt i redegørelsen for kort tid siden begrundet, hvorfor vi ikke selv har genfremsat forslaget, og jeg skal derfor henvise til de bemærkninger, jeg gjorde gældende dér.

Erik Holst (S):

Jeg vil gerne starte med at sige, at socialdemokratiet ikke udelukker kernekraft som mulig energikilde, men når der er sat to undersøgelsesarbejder i gang, én om den samfundsøkonomiske prioritering og én om spørgsmålet om affaldsopbevaring, og ingen rapporter er færdige i dag, anser vi det ikke for alvorligt ment, at man genfremsætter et forslag om anvendelse af kernekraft som energikilde i Danmark. Jeg har tidligere sagt det her i aften: i 1995 med den bedste vilje af verden og med 5 atomkraftanlæg vil atomkraften kun udgøre 20 pct. af energiforsyningen, og det synes at være det eneste, som de konservative interesserer sig for. Om de resterende 80 pct. hører vi meget sjældent om særlige initiativer fra det konservative folkeparti.

Socialdemokratiet kan ikke medvirke til et sådant forslag, som vi har svært ved at tage alvorligt.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Fremskridtspartiet er enig med forslagsstillerne i, at en afgørelse om etablering af atomkraftværker her i landet trænger sig på. Der må træffes en afgørelse snart, og vejen til afgørelsen kan meget vel gå over en vedtagelse af dette lovforslag.

Min folketingsgruppe vil støtte lovforslaget, men jeg skal føje til, at vi nu som før finder, at en folkeafstemning vil være den rimelige definitive afgørelse af spørgsmålet, og fremskridtspartiets folketingsgruppe vil derfor også være at finde blandt underskriverne på en anmodning om folkeafstemning. Det ville så være naturligt, at resultatet af de undersøgelser, regeringen har iværksat, blev fremlagt og indgik i debatten forud for den endelige afgørelse, som ville blive truffet ved den folkeafstemning, vi så stærkt ønsker os.

Ordføreren for forslagsstillerne (John Winther) (KF):

Jeg er jo i den lykkelige situation, at selv om der ikke er mange, der har taget ordet her – og man kan vel næsten sige heldigvis på dette tidspunkt af aftenen – under denne del af debatten, er synspunkterne blevet trukket klart op under tidligere punkter på dagsordenen og under den energipolitiske drøftelse. Jeg er derfor i stand til at sige tak til fremskridtspartiet, venstre, centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti for tilslutning til lovforslaget.

Hr. Erik Holst ville jeg jo gerne have haft med i tilslutningen, det samme gælder naturligvis ministeren. Jeg vil sige til hr. Erik Holst, at når det konservative folkeparti fremsætter et forslag, er det helt klart alvorligt ment, ellers fremsatte vi det naturligvis ikke. Jeg må indrømme, at jeg også har meget svært ved at forstå den formulering, som hr. Erik Holst giver sin begrundelse, når han siger, at han har meget svært ved at tage dette forslag alvorligt. Det er jo nemlig et forslag, der faktisk er helt identisk med det forslag, som regeringen så sent som i maj måned 1976 fremsatte.

Nu er det altså ikke længere regeringens og regeringspartiets eget forslag, og det skal jeg beklage, for jeg havde gerne set, at jeg også havde kunnet takke regeringspartiet for tilslutning i denne sag. Jeg har imidlertid forstået, at der ligger ikke nogen principiel afstandtagen fra tanken om indførelse af kernekraft her i landet i de bemærkninger, der er kommet, og